

людини, а з іншого боку – через біополе відбувається взаємодія людини з Космосом, насичення життєвою енергією, що, знов таки, залежить від ступеня духовного розвитку людини.

Сучасна наука доводить енергоінформаційний характер природи людини, наявність біополя, яке є визначальним при формуванні і життєдіяльності людського організму.

Отже, людина – це енергоінформаційна структура відкритого типу, яка існує та розвивається у процесі сталої й безпосередньої взаємодії з Космосом.

Продовжуючи міркування щодо еволюції сучасної людини у напрямку її “енергетизації”, тобто поступового переходу з біологічного на енергетичний рівень, хотілося б звернутися до думки О.І.Реріх, яка говорила про формування нового, шостого енергетичного виду людства. Відповідаючи на запитання, яким буде тіло нової людини О.Реріх писала: “еволюція йде шляхом краси, і майбутні раси будуть покращуватися і витончуватися у формах в міру росту духовності [11, с. 5, 5, 34], у наступній шостій расі тканини фізичного тіла будуть витончуватися, розріджуватися і наближатися до стану ущільненого астрального тіла” [11; 2, 4, 36].

У вченні Живой Етики особливо наголошується, що цьому перетворенню людини у духовну істоту повинна передувати наполеглива і послідовна праця над собою і кожної людини, і всього людства у цілому, тому що вони тісно взаємопов'язані між собою як частка і ціле, як окремий орган і весь організм. Духовно вдосконалюючи себе кожна окрема людина тим самим піднімає духовний рівень всього суспільства у цілому.

Отже, еволюція людини відбувається у напрямку поступового одухотворення цієї матерії, у яку “одягається дух” при втіленні на Землі, злиття з її Вищим духовним “Я”, трансформації людини у високодуховну, світлоносну істоту – свідомотворчу силу Космосу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бреннан Б. Руки света. – М.:»Изд-во Астрель», 2001. -288с.
2. Вишневський О. Григорій Ващенко на тлі актуальних завдань сучасної української педагогіки / Етюди до системного аналізу //Григорій Ващенко: повернення в Україну.-Львів. Львів. обл. органі. Всеукр. Педагог.Тов-ва ім.Г. Ващенка, 2003.-с. 14-42.
3. Гриньох І. Олесь Бердник. Утопіст чи харизматик на обрії другого тисячоліття християнства в Україні.-Рим: Видання „Богослові”4, №54, 1980.-48с.
4. Гурвич П. С. Теория биологического поля,- М.: Госиздат, 1944, 155с.
5. Духовный образ России в философско-художественном наследии Н. К. и Е. И. Рерихов // Мат. межд. общ.-науч. конф. 1996.- М.: МЦР, 1998. – 344с.
6. Казначеев В. П. Феномен человека: космические и земные истоки.-Новосибирск: Книжное изд-во,1991.-128с.
7. Клизовский А. И. Основы миропонимания Новой Эпохи. В 3 т. Т. 1. – Рига: »Виєда», 1990.- 310с.
8. Лосский В. Н. Очерки мистического богословия Восточной церкви. Догматическое богословие. -М.:Издатель «Центр СЕИ»,1991.-288с.
9. Письма Елены Рерих, 1929 – 1938. В 2 т.Т. 1.-Мн.: Белорусский фонд Рерихов, ПРАМЕБ, 1992. – 446с.
10. Мартынов А. В. Исповедимый путь. - М.: Прометей. 1990.-166с.
11. Мень А. В. История религии: В поисках Пути, Ист ны и Жизни, В 7т. Т. 1.Истоки религии. – М.: СП «Слово», 1991. – 287с.
12. Сатпрем. Шри Ауробиндо Гхош или Путешествие сознания. – Бишкек: Глобус, 1992. – 270с.
13. Тихоплав В. Ю., Тихоплав Т. С. Жизнь напрокат. – СПб: ИД «ВЕСЬ», 2002. – 256с.
14. Шендрик С. М. Коммунистический идеал и личность. Философско-этический аспект. – Львов: Вища школа, 1988. – 252с.
15. Ярцев В. В. Мир души. – Омск: Книж. изд-во, 1999. – 304с.

А.В. ШЕВЧУК

ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ

Окреслено особливості впливу сучасних інформаційних технологій на спосіб життя населення, встановлена їх роль у формуванні здорового способу життя. Акцентується увага на

позитивних і негативних сторонах інформаційних технологій в контексті збереження індивідуального і суспільного здоров'я.

Описаны особенности влияния современных информационных технологий на образ жизни населения, установлена их роль в формировании здорового образа жизни. Акцентируется внимание на положительных и отрицательных сторонах информационных технологий в контексте сохранения индивидуального и общественного здоровья.

Features of influence of modern information technologies on a way of life of the population are described; their role in formation of a healthy way of life is established. The focus to the positive and negative parties of information technologies in a context of preservation of individual and public health is brought.

Актуальність дослідження впливу сучасних інформаційних технологій на спосіб життя населення важко переоцінити. Адже, усі сфери суспільного та соціально-економічного життя зазнали суттєвих змін з розвитком інформаційних технологій, як в глобальному аспекті, так і на регіональному рівні. Особливо відчутно інформаційні технології вплинули на зайнятість населення. Ці зміни торкнулися як процесу праці, так і його організації, створення робочих місць в одних місцях, прикладання праці і їх скорочення в інших, глобального та регіонального ринку праці. Сказаного достатньо для того, щоб зрозуміти, що інформаційні технології не просто впливають на спосіб життя населення, а шаленими темпами кардинально змінюють його.

Вивченість теми. Проблеми, пов'язані з створенням, використанням, а також впливом інформаційних технологій на розвиток сучасного суспільства, зокрема на соціально-економічний розвиток, постійно перебувають в полі зору провідних вчених України та інших країн світу.

Так, проблемам інформаційних технологій в контексті формування державної інформаційної політики України присвячені праці низки вітчизняних вчених, серед яких виділяється науково-дослідний колектив Національного інституту проблем міжнародної безпеки, очолюваний С.І.Пирожковим. Роль інформаційних технологій в формуванні та реалізації стратегій інноваційно-інноваційного розвитку економіки України – в центрі уваги представників наукової школи В.М.Гейця, ядро якої становлять вчені Інституту економіки та економічного прогнозування.

Не залишилися осторонь дослідження подібних проблем і представники західноукраїнської (Львівської) школи регіоналістики, очолюваної М.І.Долішнім. Так, С.М.Злупко концентрує свою увагу на ролі інформаційних технологій в формуванні культури праці, розвитку економічної системології тощо, С.Й.Вовканич розглядає їх в контексті формування інформаційного суспільства та інтелекту нації. З іншого боку, практично всі представники цієї школи використовують новітні інформаційні технології при здійсненні досліджень регіонального розвитку, поступу територіальних суспільних систем та формування регіональної політики.

Разом з тим, залишається нерозв'язаною низка проблем, пов'язаних з впливом інформаційних технологій на спосіб життя, зокрема на формування здорового способу життя населення, які надзвичайно актуалізують обрану для цієї статті тему дослідження.

Виклад основного матеріалу. В наш час як мінімум третину доби людина є зайнятою в суспільній сфері, тобто працює. Ось чому саме через вплив на зайнятість інформаційні технології чи не найбільше впливають на спосіб і якість життя населення. При цьому, слід наголосити, що важливу роль в процесі інтеграції інформаційних технологій в зайнятість населення відіграли засоби масової інформації, автоматизація та впровадження в процес виробництва комп'ютерних технологій та робототехніки, нові засоби зв'язку та комп'ютерні мережі, зокрема мережа Інтернет, яка спричинила до зародження і розвитку так званої дистанційної роботи або телероботи. Під телероботою слід розуміти роботу з інтенсивним використанням Інтернету. Така робота не потребує великих фізичних зусиль: все навантаження в процесі її здійснення переноситься, практично, на розумово-психічну сферу, що ставить нові вимоги до формування здорового способу життя (наприклад, розробка нормативів праці та дотримання їх в процесі здійснення роботи).

Зазначимо, що економічна ефективність телероботи досягається за рахунок зниження транспортних і енергетичних (наприклад, утримання офісних приміщень, витрати на електроенергію) витрат. При цьому продуктивність праці і якість роботи не знижуються, а інколи є вищими.

У більшості країн популярність телероботи зростає за рахунок нерівномірного завантаження населення роботою в різних її регіонах. Наприклад, в Європі телеробота розглядається як один із шляхів вирішення зайнятості в сільськогосподарських регіонах.

Суспільство отримує наступні соціально-економічні вигоди від використання телероботи:

1. зниження гостроти транспортних проблем і, як наслідок цього, забруднення навколишнього середовища;

2. зменшення безробіття: телеробота може надати людям в регіонах з високим рівнем безробіття отримати доступ до роботи в будь-якій частині світу;

3. доступ до роботи людей з обмеженими можливостями;

4. рівні права на отримання якісної освіти з використанням дистанційного навчання, незалежно від місця проживання людини.

Використання інформаційних технологій та їх тісна інтеграція з виробничим процесом привела до значного підвищення продуктивності праці, але одночасно значно зменшила кількість робочих місць у промисловості. Так, американський вчений Джеремі Ріфкін у своїй праці "Кінець роботи: скорочення робочої сили в глобальному масштабі й початок післяринкової ери" стверджує, що з 1979 по 1992 р., продуктивність праці в обробній промисловості США зросла на 35%, а зайнятість зменшилася на 15%. І процес скорочення числа працюючих прискорюється в останні роки.

Відповідно до різних джерел, щорічно в Сполучених Штатах зникає 1,5-2 млн. робочих місць і ця тенденція має глобальний характер. У найближчі роки тільки в США може бути ліквідовано до 90 млн. робочих місць, в зв'язку з автоматизацією виробничого процесу. У результаті в усьому світі помітно росте рівень постійно існуючого безробіття. Наприклад, у США він збільшився з 3% в 50-і роки до 13% на початку 90-х років (з урахуванням часткового безробіття). Аналогічна картина спостерігається й в інших розвинених країнах, насамперед, європейських (рис.1).

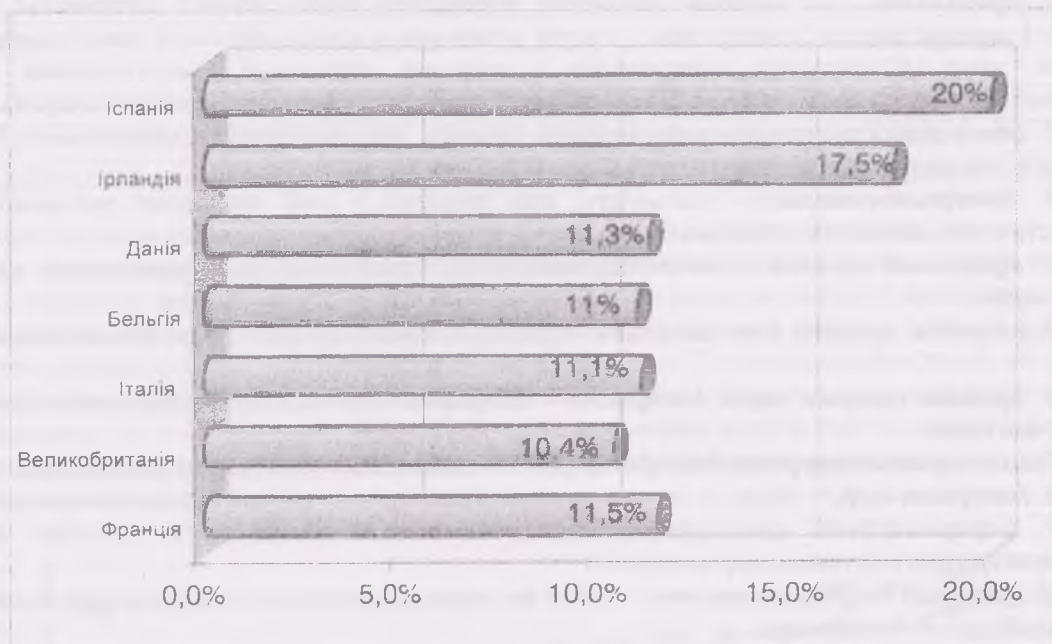

Рис.1. Рівень безробіття в розвинених європейських країнах

Процес зменшення кількості зайнятих викликаний такими факторами, як автоматизація й роботизація промислового виробництва, впровадження обчислювальної техніки як у виробництво, так і в сферу послуг і особливо керування (комп'ютеризація й кібернетизація). Очевидно автоматизація в першу чергу торкнулася промислового виробництва, але технологічна революція в сільському господарстві набуває швидких темпів.

У найближчі роки застосування принципово нових біотехнологій, у тому числі молекулярних, генної інженерії й інших, дозволить одержувати білок і інші органічні речовини в лабораторіях і виробничих цехах і порівняно дешево. Це може багато в чому зробити непотрібним традиційне рослинництво й тваринництво, ліквідувавши існуючу залежність виробництва продуктів харчування від природно-кліматичних умов. Очевидно ці зміни викликані в основному науково-технічним процесом та високими технологіями в першу чергу торкнулися найменш кваліфікованої робочої сили і соціально незахищених верств населення, значно збільшивши розрив між передовими у плані науково-технічного розвитку країнами, та бідними країнами світу.

Очевидно, науково-технічний прогрес та розвиток інформаційних технологій створює робочі місця набагато повільніше, ніж їх знищує. В першу чергу це пов'язано з високими вимогами, які

представляє сучасне виробництво до робітника та високу конкуренцію на ринку праці, який став доступним для більшого числа людей. На сьогоднішній день до кінця не встановлено негативний вплив інформаційних технологій на індивідуальне і суспільне здоров'я, не розроблені заходи захисту людини в процесі використання інформаційних технологій в тих чи інших суспільних сферах. Дуже часто люди, які використовують інформаційні технології не тільки під час здійснення роботи, але й в повсякденному житті, не уявляють, які негативні наслідки для їх здоров'я можуть проявитися в найближчій та віддаленій перспективі.

Поряд з негативними наслідками вторгнення інформаційних технологій в виробничий процес слід відзначити і плюси, які приніс науково-технічний процес у створення робочих місць. Найяскравішим прикладом тут може слугувати глобальна комп'ютерна мережа Інтернет, яка дозволила:

- стерти кордони для виробничого процесу;
- спростити пошук місць прикладання праці, та процес набору персоналу;
- організувати торгівлю площадку для підприємців з усього світу (якою виступає сама глобальна мережа);
- створити нові типи онлайн-ових підприємств великого та малого бізнесу.

Зазначимо, що сьогодні Інтернет створює робочі місця, але в майбутньому з ростом кількості користувачів мережі, потреба в працівниках також зростатиме. Тобто потрібно буде збільшити кількість працівників в таких сферах віртуальної зайнятості:

1. **провайдинг** - це надання населенню можливості користуватися Інтернетом. Такий вид діяльності вимагає високої кваліфікації в галузі установки й адміністрування комп'ютерних мереж, глибоких знань у питаннях комунікацій і передачі інформації, налагодження зв'язків з підприємствами, що відповідають за інформаційний обмін, значних матеріальних вкладень.

2. **створення і підтримка web-сторінок (дизайн, web-mastering)** – проектування і створення документів для розміщення їх в Інтернеті.

3. **Інтернет-реклама** – діяльність, яка поєднує в собі професію рекламного агента, журналіста і діяльність web-майстра.

4. **віртуальні служби** – магазини, знайомства, страхування тощо призначені для продажу через Інтернет.

5. **розробка програм для Інтернет** – досить популярний вид діяльності на ринку Інтернет послуг.

6. **продаж програм через Інтернет** – придбання легального програмного забезпечення в Інтернет-магазині.

7. **міжнародна Інтернет-телефонія** робить дешевшими міжнародні переговори.

8. **Інтернет-кафе** – кафе, де не лише можна відпочити, але й “посидіти в Інтернеті”.

9. **інформаційний консалтинг** - це допомога підприємству в побудові ефективної інфраструктури для керування інформацією.

10. **мережні кадрові агентства** – сайти по працевлаштуванню, які дозволяють роботодавцю знайти необхідного працівника.

За оцінками експертів ЄС, загальна чисельність фахівців на ринку праці в сфері ІТ в 2001 році була 6,5 млн. чоловік (3,9% від загального числа зайнятих). З 2001 по 2004 рік це число має зрости на 20% і становити приблизно 7,8 млн. чоловік. На кінець 2001 року близько 40% кваліфікованих фахівців, зайнятих у сфері ІТ (2,6 млн), працювали на ринку пропозиції, а близько 60% (3,9 млн.) - на ринку попиту. До кінця 2004 року це співвідношення складе 44%:56% (рис.2).

Найбільш смними сегментами ринку праці в сфері ІТ стають професійні групи “Програмування”, “ІТ-менеджмент” і “Обслуговування комп'ютерних систем”. Ці ж групи відрізняються найбільш високими темпами росту чисельності працюючих.

Сьогодні спостерігається високий попит на професіоналів у всіх сферах інформаційних технологій: від помічника системного адміністратора до ІТ-директора. Проте найбільш потрібними є:

1. Бізнес-аналітики: фахівці із впровадження SAP R/3, Navision, Scala, інших західних RP і фінансових систем.

2. ІТ-спеціаліст: Системні/Мережні адміністратори, ІТ-менеджери, фахівці з підтримки й технічного забезпечення користувачів.

3. Менеджери з продажу консалтингових послуг, а також послуг з ведення великих ІТ-проектів.

4. DBMS-спеціаліст (розроблювачі й адміністратори MS SQL і Oracle).

5. Менеджери проектів (Project Manager) (табл.1).

Прогноз чисельності фахівців на ринку праці в ІТ-сфері для Європи на 2004 рік

Країна	Ринок пропозицій у сфері ІТ (тис. чол.)	Ринок попиту в сфері ІТ (кінцеві користувачі) (тис. чол.)	Ринок, Загальна чисельність (тис. чол.)	Виробництво засобів ІТ	
				Телекому-нікації	Послуги в сфері ІТ
Великобританія	276	224	911	25250	26661
Німеччина	347	272	545	32206	33370
Франція	270	266	416	24605	25557
Італія	202	236	387	22379	23204
Голландія	90	57	126	6282	6555
Швейцарія	50	34	122	3662	3868
Швеція	67	47	115	4207	4436
Бельгія	24	38	108	3869	4039
Іспанія	82	106	104	16575	16867
Австрія	41	75	90	3388	3594
Данія	23	23	71	2598	2715
Норвегія	11	22	70	2217	2320
Португалія	24	28	58	4941	5051
Фінляндія	52	22	55	2195	2324
Ірландія	57	17	19	1718	1811
Греція	5	30	18	4273	4326
Всього	1621	1497	3215	160364	166697

Джерело: ІТ-образование: поиск путей на рынок труда - <http://www.osp.ru/os/2004/06/070.htm>

Варто відзначити світові рекрутингові компанії, які перші організували в Інтернет сайти, на яких люди можуть шукати роботу, та працедавці набирати персонал. Зрозуміло, перші кроки були зроблені у сфері тих же високих технологій. Одним з характерних, та типових прикладів може бути Інтернет сторінка відомого онлайн тестера. BrainBench став одним з перших Інтернет-проектів, де програмісти, адміністратори, веб-дизайнери і інші працівники ІТ можуть пройти тести, які визначають рівень працівника. Інформація про пройдені тести зберігається і її можуть отримати роботодавці при наборі персоналу за певними критеріями. Крім того, що можна пройти тест по певній галузі знань, можна спробувати себе в Job Role, тобто за серією випробувань визначити, чи може особа претендувати на певну професію.

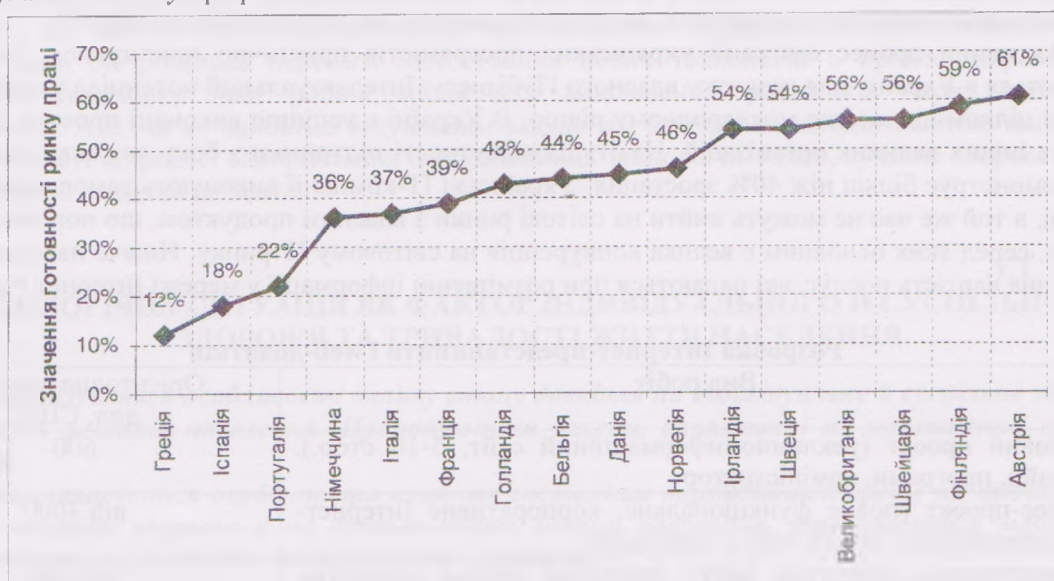

Рис. 2. Структура ринку праці Європи в сфері ІТ

(Джерело: ІТ-образование: поиск путей на рынок труда - <http://www.osp.ru/os/2004/06/070.htm>)

Успіх проекту був шалений, він існує і сьогодні, перетворившись на дуже прибутковий ресурс Інтернет – тепер і тести, і набір персоналу платні процедури, а клієнтами сайту стали мільйони працівників і роботодавців з усього світу. Аналогів в усьому світі з'явилося дуже багато, хоча в Україні більш популярні спрощені варіанти – сайти, де розміщуються пропозиції роботодавців та резюме тих, хто претендує на нову роботу. Серед них можна відзначити, які стали дуже популярними ресурсами, з більш як 10 тисячною аудиторією відвідувань в день українських користувачів Інтернет. Такий глобальний ринок праці привів до значного росту конкуренції та вимог до працівників на регіональному ринку праці, за рахунок запрошення компаніями висококваліфікованих робітників з інших регіонів.

Слід відзначити, що накопичення інформації про робітників та їх обмін між роботодавцями не завжди приносить позитивний ефект. Так, зокрема в Україні 15 квітня 2005 року фірми-розробники програмного забезпечення, члени асоціації „ІТ України” прийняли меморандум про принципи кадрової політики Асоціації „ІТ України”. Меморандум, зокрема, визначає, що працівник має право переходити з одного підприємства на інше лише за умов виконання ним усіх умов трудового договору і всіх домовленостей працівника із компанією. За умови порушення працівником цих умов, перехід можливий лише за згодою компанії, у якій він працює. Цей меморандум слід розглядати як такий, що порушує право свободи вибору. Крім того, його впровадження може зумовити почуття пригніченості для багатьох людей, наслідком чого є стреси і хвороби.

Проти меморандуму вже висловились профспілкові діячі, які наголошують, що керівництво ІТ-компаній просто користується відсутністю в Україні професійної спілки програмістів. Крім того, меморандум вочевидь суперечить трудовому законодавству України. Лише неформальний характер оплати праці програмістів (зарплата "в конвертах") заважає їм опротестувати укладення меморандуму, який, фактично, легалізує їх "закріпачення". Організації домовились про створення спільної бази даних працівників, якою зможуть користуватись всі члени Асоціації, що включає в себе найбільші українські фірми, що спеціалізуються на високих технологіях, і зокрема офшорному програмуванні. Організації домовились про укладення меморандуму через різкий ріст конкуренції на теренах України на висококваліфікованого ІТ працівника і різкий стрибок заробітної плати таким працівникам, якою переманювали працівників з однієї фірми на іншу.

Імпорт послуг ІТ у світі став дуже прибутковою справою останнім часом. Індія змогла увійти в п'ятірку країн – лідерів експорту ІТ з обсягом більше як 12 млрд. доларів на рік. В Україні цей показник у 2005 році склав 70 млн. Виходячи з індійського досвіду, можна сказати, що Україна має непоганий потенціал для розвитку експортноорієнтованої ІТ-галузі. Згідно з дослідженням, вперше проведеним венчурною компанією «Авенчерс» разом з дослідницькою компанією Маркет Візіо/Gartner Group, чисельність спеціалістів українського ринку експорту ІТ-послуг і продуктів у 2003 р. оцінюється в 8-10 тис. осіб. У відкритих джерелах ця цифра є значно більшою - 20-25 тис. осіб. Ринок праці щорічно поповнюють 30 тис. випускників, які мають освіту в сфері ІТ.

Активний процес еміграції українських програмістів практично припинився. Деякі з них повертаються в Україну для розвитку власного ІТ-бізнесу. Інтелектуальний потенціал українських ІТ-компаній цілком відповідає міжнародному рівню. В Україні є успішно виконані проекти для NASA, Boeing та інших великих організацій. Навіть за відсутності підтримки з боку держави останні роки галузь демонструє більш ніж 40% зростання. Українські ІТ-компанії виконують замовлення західних компаній, в той же час не можуть вийти на світові ринки з власним продуктом, що пов'язано з рядом чинників, серед яких основним є велика конкуренція на світовому ІТ ринку. Нижче наведено перелік і орієнтовна вартість послуг, які надаються при розміщенні інформації у мережі Інтернет (табл. 2).

Таблиця 2

Розробка Інтернет-представництв і web-додатків

Вид робіт	Орієнтовна вартість, дол. США
Типовий проект (рекламно-інформаційний сайт, 5-10 стор.). Дизайн, програми, адміністратор	600
Бізнес-проект (повне функціональне, корпоративне Інтернет-представництво, від 30 стор.). Бази даних	від 3000
Проектування структури сайту (розробка дерева каталогів, системи навігації)	100-300 (залежно від складності)
Web-дизайн	
Розробка дизайну сайту (створення графічного макету сайту, стильове рішення – надання 2-х варіантів)	200-400

Розробка flash-сайту	від 300
Створення зображення (малюнок від руки, векторна графіка, колаж)	25-50
Редагування зображень, адаптація для розміщення в Інтернет	від 10
Сканування зображень	0,5-2,5
Верстання html-сторінки	5-25
Розробка статичного банера	10-30
Розробка анімаційного банера	30-70
Розробка flash-банера	від 50
Web-програмування	
Створення інтерактивних форм доступу до баз даних через Інтернет	від 200
Розробка баз даних з Intranet/Internet авторизованим доступом	400-600
Модуль “Новини”	50
Модуль “Інтерактивний прайс-лист”	200-1000
Модуль “Форум/Конференція”	від 400
Модуль “Дошка оголошень”	100
Модуль “Гаряча лінія”	100-300
Модуль “Колекція” / “Вітрина”	450
Модуль “Замовлення товару/послуги on-line” (по e-mail)	50-200
Модуль “Проведення інтерактивних опитувань” (“голосування”/“анкета”)	200
Модуль “Гостьова книга”	від 50
Розробка програми поштової розсилки (mail-robot)	від 600
Розробка систем статистики	від 900

Джерело: Матвієнко О.В. Основи інформаційного менеджменту: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – С. 93.

Ще один прояв впливу технологічного прогресу у вигляді інформаційних технологій - це значна інтенсифікація процесу праці, що приводить до підвищення стомлюваності трудящих всіх категорій, причому ця втома не фізична, як раніше, а нервово-психічна, пов'язана зі зміною самого характеру праці в процесі технологічної революції. Ще один цікавий прояв впливу інформатизації – інтернаціональність великих корпорацій, в яких пропадає відчуття патріотизму і громадянства конкретної держави.

Висновки. Підсумовуючи все вищесказане, необхідно відзначити великий вплив інформаційних технологій як на зайнятість населення в регіонах, так і в глобальному аспекті. Очевидно, він має як тимчасово негативні, так і позитивні наслідки. Потрібно визначити перелік заходів, який би розвивав переваги застосування нових технологій в процесі виробництва, та активніше створював нові робочі місця для вивільнених робітників через автоматизацію виробництва. Але, чи не найбільш актуальним завданням є розробка заходів з метою попередження захворюваності в процесі використання інформаційних технологій. Адже, сучасне здорове покоління – це майбутнє людства на Землі.

Л.Т. ШЕВЧУК

ЕКОЛОГІЧНА СИТУАЦІЯ ЯК ФАКТОР ІНДИВІДУАЛЬНОГО Й СУСПІЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я ТА ТРИВАЛОСТІ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ

Аналізуються особливості впливу стану довкілля на індивідуальне й суспільне здоров'я та тривалість життя населення. Пропонуються заходи, спрямовані на поліпшення екологічної ситуації.

Анализируются особенности влияния состояния окружающей среды на индивидуальное и общественное здоровье и на длительность жизни населения. Предлагаются мероприятия, направленные на улучшение экологической ситуации.

Features of influence of a condition of an environment on individual and public health on life expectancy of the population are analyzed. Measures that aimed at improvement of an ecological situation are offered.